

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/48/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201362
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6723201362.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Evy Dzuríkovej, v spore žalobcov 1/ A. B., narodenej XX. XXXXX XXXX, Zvolen, Novozámocká 3209/11, 2/ C. D., narodenej XX. XXXX XXXX, B., E. XXXX/XX, 3/ F. B., narodeného XX. XXXX XXXX, B., G. XXXX/XX, 4/ H. B., narodeného XX. XXXX XXXX, I., J. B. XXXX/XX, 5/ E. B., narodeného XX. XXXXXXX XXXX, B., E. XXXX/XX, zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Ivana Igazová s.r.o., Bratislava, Mýtna 2882/11, proti žalovaným 1/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., Banská Bystrica, Horná 26, IČO: 36 868 299, 2/ K. L., narodenému X. XXXXX XXXX, M., M. XXXX/X, zastúpenému advokátkou JUDr. Ing. Zuzanou Šníderovou, Očová, Komenského 699/6, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Zvolen z 13. decembra 2023 č. k. 18C/23/2023-163 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Zvolen z 2. apríla 2025 č. k. 18C/23/2023-270, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen z 13. decembra 2023 č. k. 18C/23/2023-169 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Zvolen z 2. apríla 2025 č. k. 18C/23/2023-270 vo výroku I. a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok), potvrdzuje.

II. Žalovaní 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/-5/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhému zo žalovaných.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom z 13. decembra 2023 č. k. 18C/23/2023-169 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie z 2. apríla 2025 č. k. 18C/23/2023-270 (ďalej len „opravné uznesenie súdu prvej inštancie“) uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 8.000,- Eur, žalobkyni 2/ sumu 8.000,- Eur, žalobcovi 3/ sumu 8.000,- Eur, žalobcovi 4/ sumu 8.000,- Eur, žalobcovi 5/ sumu 8.000,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (I. výrok) a v prevyšujúcej časti o úrok z omeškania žalobu zamietol (II. výrok). Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/, 4/, 5/ náhradu trov konania v rozsahu 100%, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania (III. výrok).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia 1/ - 5/ sa žalobou domáhali voči žalovaným 1/, 2/ náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do ich osobnostných práv usmrtením blízkej osoby – ich matky B. B. pri dopravnej nehode zavinenej žalovaným 2/, a to každému vo výške

8.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 7% ročne od 2. decembra 2022. Žalobcovia 1/-5/ uviedli, že ich matka zomrela dňa XX. XXXX XXXX na následky zranení utrpenej pri dopravnej nehode dňa 6. mája 2022, kedy došlo ku kolízii medzi ňou ako chodkyňou na prechode pre chodcov a osobným motorovým vozidlom vedeným žalovaným 2/, ktoré bolo poistené u žalovanej 1/. Žalovaný 2/ bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia v konaní pred Okresným súdom Zvolen sp. zn. 2T/116/2022, pričom žalovanému 2/ bola uložená povinnosť nahradiť žalobkyniam 1/ a 2/ škodu titulom náhrady nákladov na pohreb. Žalobkyne 1/ a 2/ so zvyškom ich nárokov na náhradu škody, ako aj žalobcovia 3/-5/ s ich nárokmi na náhradu škody boli odkázaní na občianske súdne konanie.

1.1.1. Žalobcovia 1/-5/ argumentovali, že smrťou matky došlo k závažnému zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život, pričom stratu matky pociťujú ako neodčiniteľnú ujmu, pretože strata pravidelných vzťahov medzi blízkymi osobami sa nedá nijako reparovať.

1.2. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k žalobe namietala nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie. Tvrdila, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nespadá pod nároky kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“ alebo „zákon č. 381/2001 Z. z.“). Argumentovala, že pojem nemajetková ujma nemožno zamieňať s pojmom škoda na zdraví a že slovenská právna úprava takýto nárok v rámci PZP nepozná. Taktiež spochybňovala intenzitu väzieb medzi žalobcami 1/-5/ a nebohrou B. B. a žiadala nárok primerane znížiť, pričom poukazovala na inú judikatúru.

1.3. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k žalobe uviedol, že trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia, za čo bol odsúdený na podmienený trest odňatia slobody a zákaz činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu. Zároveň mu bola uložená povinnosť nahradiť škodu poškodeným (žalobkyniam 1/, 2/) z titulu úhrady nákladov pohrebu vo výške 930,28 Eur a 1.134,- Eur, poškodenej VŠZP, a.s. z titulu nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť vo výške 23.500,55 Eur. K nároku na nemajetkovú ujmu namietal predovšetkým jej výšku, ktorú považoval za likvidačnú vzhľadom na svoje majetkové a rodinné pomery (živiteľ rodiny, starostlivosť o chorých rodičov). Taktiež spochybňoval intenzitu vzťahov žalobcov 1/, 2/, 4/, 5/ s matkou, pretože s ňou nežili v spoločnej domácnosti.

1.4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1, § 420 ods. 1, § 441, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1 zákona o PZP.

1.5. Súd prvej inštancie sa prednostne zaoberal otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2Cdo/234/2018, rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 666/2016, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 695/2017.

1.5.1. Uviedol, že žalovaná 1/ v konaní neuviedla žiadne také argumenty a námietky, s ktorými by sa súdy už právoplatne nevyporiadali, pričom nebol daný žiaden dôvod na odklon od doterajšej súdnej praxe. Mal za to, že žalovaná 1/ je v spore pasívne vecne legitimovaná. 1.5.2. Poukázal na to, že ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou. Preto fyzická osoba a osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Realizácia ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takomto úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti, tzv. postmortalna ochrana, je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako manžel, druh, družka, deti, rodičia, súrodenci. Pokiaľ je daný nárok osôb domáhajúcich sa ochrany porušených osobnostných práv, je daná aj ich aktívna vecná legitímácia. Zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je zodpovednosťou objektívneho charakteru, kde sa nevyžaduje zavinenie. Navyše podľa názoru súdu prvej inštancie otázka aktívnej vecnej legitímácie je úzko prepojená aj s posudzovaním pasívnej vecnej legitímácie v kontexte výkladu pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý bol podrobený súdnemu prieskumu aj v súvislosti s otázkou možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobcovia 1/-5/ sú aktívne vecne legitimovaní vzhľadom na preukázanie zásahu do ich osobnostných práv, predovšetkým práva na rodinný život, práva na súkromie.

1.6. Súd prvej inštancie taktiež vyhodnotil ako nedôvodnú námietku žalovanej 1/ ohľadom údajného spoluzavinenia poškodenej z dôvodu prítomnosti látky Trimecain v jej organizme. Súd prvej inštancie poukázal na závery znaleckého dokazovania z trestného konania, podľa ktorých technickou príčinou

nehody bola výlučne oneskorená reakcia vodiča (žalovaného 2/), pričom chodkyňa (nebohá B. B.) vojdením na prechod pre chodcov nevytvorila vodičovi nebezpečenstvo. To, že sa znalec vyjadril k možnosti zabránenia dopravnej nehody chodkyňou tak, že chodkyňa stojaca na prechode pre chodcov mohla dopravnej nehode zabrániť, ak by pred opätovným začiatkom pohybu po prechode pre chodcov vyhodnotila rýchlosť a vzdialenosť vozidla a nepokračovala by v chôdzi po prechode pre chodcov samo osebe neznamená, že by chodkyňa svojím správaním zavinila, resp. niesla spoluzavinenie na dopravnej nehode (uvedené zo znaleckého dokazovania nevyplývalo), pričom žalovaná 1/ neuviedla žiadne také skutkové tvrdenia, z ktorých by takýto záver vyplýval.

1.7. Súd prvej inštancie konštatoval, že zásahom do života nebohej nielenže došlo k strate života, ale zasiahlo sa aj do rodinného zväzku. Následky tohto zásahu do rodinného života žalobcov 1/-5/ sú nereparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcom 1/-5/ vznikla, poskytnutá v peniazoch, môže prispieť aspoň k zmierneniu vzniknutého stavu.

1.7.1. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského života, pretože tento má nevyčísliteľnú hodnotu, ale jej cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života žalobcov 1/-5/ a nemôže teda na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

1.8. Žalobcovia 1/-5/ v rámci výsluchov pred súdom prvej inštancie potvrdili, že s matkou mali všetci veľmi dobrý vzťah, matka ako jediný žijúci rodič predstavovala pre rodinu spojovník, ktorý spájala rodinu. Práve u matky pravidelne prebiehali rodinné stretnutia, oslavy, rodina sa stretávala na Vianoce, na Veľkú noc, pri rôznych oslavách. Aj jednotlivci každý zo žalobcov 1/-5/ bol v kontakte s matkou a poskytoval podľa potreby pomoc, či už v domácnosti, v záhrade alebo pri vybavovaní osobných záležitostí, či zdravotných ťažkostí. Súd prvej inštancie nezistil, že by ktorýkoľvek zo žalobcov 1/-5/ mal byť viac alebo menej zasiahnutý úmrtím matky, každý zo žalobcov 1/-5/ tento zásah pociťoval ako hlbokú traumu a z výpovede žalobcov 1/-5/ taktiež vyplynulo, že ich nebohá matka vo vzťahu ku každému zo žalobcov 1/-5/ prejavovala úprimnú lásku, ani rozdielne bydliská nepredstavovali takú okolnosť, ktorá by mala vplyv na intenzitu vzťahu k matke. Súd prvej inštancie konštatoval, že závažnosť utrpenej ujmy každý zo žalobcov 1/-5/ prežíval zhruba rovnako. Aj keď žalobca 5/ uvádzal, že bol v životnej situácii, kedy si bez matky nevedel predstaviť ďalší život, je zrejme, že po úmrtí matky si našiel zamestnanie, a teda sám ako ostatní súrodenci sa snaží aj po materiálnej stránke zabezpečiť si svoj život bez pomoci matky. Súd prvej inštancie prihliadol tiež na okolnosti daného prípadu, kedy došlo k náhlemu úmrtiu matky ako nezvratného následku, pričom táto na dopravnej nehode neniesla žiadnu vinu. Došlo k prerušeniu jej života na dôchodku, kedy si užívala život so svojimi deťmi a ich rodinami, tešila sa s vnúčatami, bola v dostatočnej kondícii na to, aby naďalej prežívala rodinné šťastie a spokojnosť, starala sa o dom, záhradu, chov domácich zvierat.

1.9. Z výpovede žalovaného 2/ vyplynulo, že mal snahu po skutku ešte v rámci trestného konania sa žalobcom 1/-5/ ospravedlniť za svoje konanie, avšak žalobcovia 1/-5/ v tej dobe uvedené nepovažovali za vhodné vzhľadom na krátkosť času a citlivosť situácie. Žalovaný 2/ rešpektoval postoj žalobcov 1/-5/ a mal snahu aspoň písomne žalobcom vyjadriť sústrasť a ospravedlniť sa za svoje konanie. Okolnosť, či sa list skutočne aj dostal do dispozičnej sféry žalobcov 1/-5/, nemal pre posúdenie nároku žalobcov 1/-5/ rozhodujúci význam. Žalovaný 2/ na pojednávaní prejavil úprimnú ľútosť nad skutkom a ospravedlnil sa žalobcom 1/-5/ za vzniknuté následky.

1.9.1. Žalovaný 2/ poukázal na svoju životnú situáciu, kedy sa prisťahoval z cudziny na Slovensko spolu so svojou rodinou, s rodičmi, ktorí boli v ťažkej životnej situácii vo svojej domovine. Na Slovensku si založil rodinu, má manželku, maloleté dieťa a všetci jeho rodinní príslušníci sú odkázaní výlučne na jeho príjem. Na území Slovenska nemajú žiaden hodnotný majetok. Rodičia žalovaného 2/ vlastnia rodinný dom v cudzine. Žalovaný 2/ uviedol, že jediným zdrojom jeho príjmu je živnosť, kedy podniká v oblasti rýchleho občerstvenia, pričom tento príjem nie je nadpriemerný.

1.9.2. Súd prvej inštancie zdôraznil, že hoci žalovaný 2/ nesie zodpovednosť za vzniknutú situáciu, v prípade nároku na náhradu škody má právo, aby žalovaná 1/ ako poisťovňa plnila priznaný nárok na náhradu škody, a to aj titulom nemajetkovej ujmy. Preto výška náhrady priznaného nároku sa nemôže odvíjať výlučne od majetkových pomerov žalovaného 2/, súd musí vziať do úvahy aj finančné možnosti žalovanej 1/, ktoré sú nepochybne lepšie ako na strane žalovaného 2/.

1.10. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd posudzuje individuálne okolnosti každého prípadu zvlášť, na druhej strane rozhodnutie súdu sa nemá vymykať z rámca priznaných náhrad v obdobných prípadoch, či už smerom nahor alebo smerom nadol. Každá zo strán predložila rozhodnutia súdov o priznaných výškach nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch na podporu svojho tvrdenia. Súdu prvej inštancie je známa rozhodovacia činnosť ostatných súdov v tejto oblasti, či už z vlastnej činnosti

tunajšieho súdu alebo rozhodnutia iných súdov [napr. na rozsudok Krajského súdu Nitra z 24. septembra 2013 sp. zn. 5Co/182/2013 - priznané manžel + dve deti: 3 x 10.000,- Eur (úmrtie pri dopravnej nehode nárazom do auta stojaceho v kolóne na diaľnici); rozhodnutie Krajského súdu Žilina z 28. októbra 2013 sp. zn. 8Co/264/2013 - priznané manželke 20.000,- Eur, dieťaťu 23.000,- Eur, rodičom 2x 10.000,- Eur (smrť chodca na prechode, rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica z 30. júla 2015 sp. zn. 12Co/465/2014: priznané manželke a deťom 3x 33.500,- Eur, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/18/2016: priznané manželovi a deťom 3x 23.000,- Eur.

1.10.1. V kontexte rozhodovacej praxe, a to vzhľadom na zásah do osobnostných práv žalobcov 1/-5/, súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú dané dôvody na priznanie nemajetkovej ujmy u žalobcov 1/-5/, každému po 8.000,- Eur. Súd prvej inštancie mal za to, že takto určené sumy náhrady nemajetkovej ujmy sú primeraná charakteru a zmyslu tejto satisfakcie.

1.11. V časti uplatneného príslušenstva (úroku z omeškania) súd prvej inštancie žalobu zamietol. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobcov 1/-5/ s poukazom na nález Ústavného súdu Českej republiky z 10. decembra 2019 sp. zn. II. ÚS 2149/17.

1.11.1. Súd prvej inštancie vychádzal z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (R 45/2000, rozsudok najvyššieho súdu zo 14. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/185/2011), podľa ktorej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe právoplatného súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia. Do omeškania sa dlžník dostáva až márnym uplynutím takto určenej lehoty, preto nárok na úrok z omeškania za obdobie nebol uplatnený dôvodne, preto ho súd prvej inštancie zamietol.

1.12. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“).

1.12.1. Konštatoval, že žalobcovia 1/-5/ boli v konaní plne úspešní vo veci samej (priznanie istiny nemajetkovej ujmy), pričom ich neúspech sa týkal len časti príslušenstva, čo nemalo vplyv na posúdenie celkového úspechu. Preto priznal žalobcom 1/-5/ plnú náhradu trov konania proti žalovaným 1/, 2/.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku I. a do závislého výroku o trovách konania (III. výrok), žalovaná 1/ podala včas odvolanie.

2.1. Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP.

2.2. Namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, konkrétne otázky definovania poškodenej osoby v zmysle § 4 ods. 2 zákona o PZP. Zastávala názor, že nebolo preukázané, že by žalobcov 1/-5/ bolo možné považovať za osoby poškodených podľa § 2 písm. g) zákona o PZP, keďže poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu. Argumentovala, že medzi konkrétnou ujmovou poškodeného a škodovou udalosťou (prevádzkou vozidla) musí existovať priama, nie sprostredkovaná príčinná súvislosť. Keďže žalobcovia 1/-5/ podľa jej názoru nie sú poškodenými, nesvedčí im právo uplatňovať nároky priamo voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP, a teda nemajú aktívnu vecnú legitimáciu.

2.3. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (8.000,- Eur pre každého žalobcu) namietala, že súd prvej inštancie vychádzal z judikatúry, ktorá nekorešponduje so skutkovým stavom prejednávanej veci. Podrobne analyzovala súdom citované rozhodnutia a poukázala na zásadné rozdiely.

2.3.1. V prípade rozhodnutia Krajského súdu v Nitre z 24. septembra 2014 sp. zn. 5Co/182/2013 sa jedná o prípad (dopravná nehoda, pri ktorej zahynula manželka/matka), keď traja žalobcovia (pozostalý manžel a dve maloleté deti) sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške každý 10.000,- Eur, pričom súd im v tomto prípade vyhovel a priznal im náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- Eur každému žalobcovi, a to najmä z dôvodu, že žalobcovia boli pozostalý manžel a dve maloleté deti.

2.3.2. V prípade rozhodnutia Krajského súdu v Žiline z 28. októbra 2023 sp. zn. 8Co/264/2013 sa jedná o prípad (dopravná nehoda s alkoholom + vysoká rýchlosť, pri ktorej zahynul manžel/otec/syn), keď štyria žalobcovia (pozostalá manželka vo vysokom štádiu tehotnosti, jedno maloleté dieťa, pozostalí rodičia) sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške až 150.000,- Eur (pozostalá manželka 40.000,- Eur, jedno maloleté dieťa 50.000,- Eur, pozostalí rodičia po 30.000,- Eur), pričom súd im priznal náhradu nemajetkovej ujmy „len“ vo výške 63.000,- Eur (pozostalá manželka 20.000,- Eur, jedno maloleté dieťa 23.000,- Eur, každý pozostalý rodič - 10.000,- Eur).

2.3.3. V prípade rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júla 2015 sp. zn. 12Co/465/2014 sa jedná o prípad (dopravná nehoda s vysokou rýchlosťou v obci, pri ktorej zahynul manžel/otec), keď traja žalobcovia (pozostalá manželka a dve maloleté deti) sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške každý 133.500,- Eur (pozostalá manželka 66.500,- Eur, maloleté deti každé po 33.500,- Eur), pričom

súd im v tomto prípade vyhovel a priznal im náhradu nemajetkovej ujmy, ale nižšiu ako požadovali, a to vo výške 100.500,- Eur (33.500,- každému žalobcovi).

2.3.4. V prípade rozhodnutia najvyššieho súdu z 22. júna 2016 sp. zn. 3Cdo/18/2016 sa jedná o prípad (dopravná nehoda s alkoholom, pri ktorej zahynul manžel/otec), pričom súd im priznal nemajetkovú ujmu 69.000,- Eur (23.000,- Eur každému žalobcovi).

2.4. Vytkla súdu prvej inštancie, že závery o „zhruba rovnakom“ prežívaní ujmy všetkými žalobcami 1/-5/ sú arbitrárne, nepreskúmateľné a príliš zovšeobecňujúce. Podľa nej súd prvej inštancie nekriticky zhodnotil výsluchy a nepristúpil k diferencovaniu intenzity vzťahov, hoci z výpovedí rozdielna intenzita vyplynula. Žalobkyňa 1/ hodnotila vzťah ako bežný, býva vo Zvolene, smútok zvládla bez odbornej pomoci. Žalobkyňa 2/ hodnotila vzťah ako kamarátsky, býva v B., smútok zvládla sama. Žalobca 3/ síce býval s matkou, ale pracuje na turnusy v Bratislave (doma každých 10 dní), smútok zvládol sám. Žalobca 4/ býva vo Zvolene, pomáhal, keď bolo treba, smútok zvládol sám a žalobca 5/ označil matku za najbližšiu osobu po svojom rozvode, ktorá sa o neho starala a finančne ho podporovala, smútok zvládol bez odbornej pomoci. Poukázala na to, že smrť matky sa u žalobcov 1/-5/ prejavila bežným smútkom bez prejavov duševnej poruchy, či potreby vyhľadať lekársku pomoc.

2.5. Spochybnila intenzitu tvrdených väzieb poukazom na to, že hoci žalobcovia 1/-5/ tvrdili, že boli v dennom kontakte a starali sa o matku, ani jeden z nich nevedel, že v deo tragickej nehody bola ich matka vo Zvolene u liečiteľa. Táto skutočnosť pod3a nej narúša obraz o deklarovanej intenzite a informovanosti v rámci rodiny.

2.6. Ialej argumentovala, že v danom prípade ide o dospelé osoby s vlastnými rodinami a domácnosťami (s výnimkou žalobcu 3/), ktoré sú si navzájom oporou. Uviedla do pozornosti rozdiel oproti prípadu ESLP Dana Kontrová proti Slovenskej republike, kde priznaná suma 25.000,- Eur (cca 12.500,- Eur za osobu) reflektovala absolútny rozvrat zmyslu života matky po strate dvoch maloletých detí. V prípade žalobcov 1/-5/ nedošlo k strate zmyslu života ani k úplnému rozvráteniu rodinného života.

2.7. Súd prvej inštancie mal pod3a nej pri ureení výšky náhrady zoh3adniť aj vek žalobcov 1/-5/ (42 až 53 rokov) a nebohej matky (76 rokov). Vzh3adom na dažku spoločne prežitých rokov sa vz?ahy rodiea a detí naplnili v prevažnej miere štandardných interakcií, eo by malo ma? vplyv na výšku satisfakcie.

2.8. Tiež namietala, že súd prvej inštancie nezoh3adnil satisfakciu poskytnutú žalovaným 2/ (vinníkom nehody), ktorý prejavil úprimnú 3útosť a ospravedlnil sa. Súd prvej inštancie priznal žalobcom 1/-5/ plnú sumu bez toho, aby toto morálne zados?ueinenie premietol do zníženia peoažnej náhrady.

2.9. Na podporu neprimeranosti priznanej výšky poukázala na štatistické údaje Národnej banky Slovenska (2016 – 2020), pod3a ktorých bola priemerná výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z PZP 4.500,- Eur. Argumentovala, že k tomuto kritériu prihládajú aj iné súdy (napr. Krajský súd v Trnave v rozsudku z 30. novembra 2022 sp. zn. 24Co/75/2022).

2.10. Vzh3adom na uvedené navrhla, aby Krajský súd v Banskej Bystrici (ialej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanej 1/ nárok náhradu trov prvoinštaneného konania a odvolacieho konania v rozsahu 100%. Alternatívne navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcom 1/-5/ prizná náhradu nemajetkovej ujmy v nižšej výške (ako to urobil súd prvej inštancie) a rozhodne o trovách konania.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku I. a do závislého výroku o trovách konania (III. výrok), žalovaný 2/ podal veas odvolanie.

3.1. Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi pod3a § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP.

3.2. Vo vz?ahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že súd prvej inštancie mal zoh3adoova? pri ureovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj jeho životnú situáciu. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže ma? likvidaený charakter. Uvedené vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2021 sp. zn. 13Co/63/2020.

3.2.1. Poukázal na to, že z lustrácie v registri poverení vyplýva, že voei žalovanej 1/ je vedených 33 exekuených konaní, eo predstavuje reálne riziko, že žalovaná 1/ nebude plniť a povinnosť úhrady prejde v celom rozsahu na neho. Súd prvej inštancie mal bra? oh3ad na jeho majetkové pomery, keiže hrozí riziko, že rozsudok súdu prvej inštancie bude ma? likvidaené následky na neho a jeho rodinu.

3.3. Uviedol, že žalobcovia 1/-5/ neuniesli dôkazné bremeno a objektívne nepreukázali svoj vz?ah s matkou. Žalobcovia 1/, 2/, 4/, 5/ (okrem žalobcu 3/) s matkou nežili v spoločnej domácnosti, majú vlastné rodiny, prácu a niektorí bývajú vo väšej vzdialenosti (Zvolen), eo objektívne neumožovalo takú intenzitu starostlivosti, akú tvrdili. Aj v prípade žalobcu 3/ argumentoval jeho prácou na turnusy v Bratislave.

3.4. Spochybnil tvrdenia žalobcov 1/-5/ o ich informovanosti a blízkom kontakte s matkou poukazom na to, žalobcovia 1/-5/ nevedeli, že ich matka v deo nehody cestovala autobusom k lekárovi do Zvolena.

Nebohá o svojej ceste neinformovala ani dcéru bývajúcu priamo vo Zvolene, s ktorou sa podľa tvrdení mala zvyknúť stretávať, čo je podľa neho v rozpore s prezentovaným obrazom o ich vzájomných vzťahoch.

3.5. Poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (rozhodnutie Krajského súdu Trenčín z 3. decembra 2013 sp. zn. 17Co/736/2013, ktorým manželke pozostalého súd priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4 000,- Eur) a rozhodnutie Krajského súdu Nitra z 11. mája 2021 sp. zn. 12Co/50/2020 (ktorým súd za stratu syna priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 10 000,- Eur).

3.6. Mal za to, že výška nemajetkovej ujmy je neadekvátne vysoká a neprimeraná. Argumentoval, že nie každý žalobca sa staral o matku rovnako a taktiež je zrejmé, že nie každý pocíťoval jej stratu rovnako, pričom súd prvej inštancie mal zohľadniť aj vek pozostalej.

3.7. Ialej vo vzťahu k závislému výroku o trovách konania rozsudku súdu prvej inštancie (III. výrok) namietal, že žalobcovia 1/-5/ nemali vo veci plný úspech, keďže súd prvej inštancie žalobu zamietol v easťi uplatnených úrokov z omeškania (7 % roene zo sumy 8.000,- Eur od 2. decembra 2022) s tým, že vyeišli, že zamietnuté príslušenstvo ku dou vyhlásenia rozsudku u každého žalobcu predstavuje sumu 576,88 Eur, celkom sumu 2.884,40,- Eur.

3.8. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Alternatívne navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalobcovia 1/-5/ vo vyjadrení k odvolaniam žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku súdu prvej inštancie uviedli, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku vysporiadal so všetkými tvrdeniami, námietkami a dôkazmi strán. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne aj po právnej stránke správny.

4.1. K odvolaniu žalovaného 2/ (vodiea) poukázali na to, že súd prvej inštancie v odseku 31. odôvodnenia podrobne vysvetlil, z akého dôvodu nimi uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy považoval za primeranú. Zdôraznili, že v konaní prebehlo vyeerpávajúce dokazovanie (vrátane ich výsluchov), ktoré potvrdilo intenzitu ich vzťahov s matkou. Argumentovali, že priznaná suma predstavuje skôr spodnú hranicu („minimálnu sumu“) v intenciách aktuálnej rozhodovacej praxe, pričom ak by žiadali viac, nie je vylúčené, že by im súd prvej inštancie vyhovel.

4.2. Odmietli argumentáciu žalovaného 2/ o likvidaenom charaktere priznanej náhrady. Uviedli, že suma 8.000,- Eur za stratu matky je v súčasnej judikatúre bežne priznávaná a nie je považovaná za likvidaenú ani pre fyzické osoby. Zároveň označili obavu žalovaného 2/ z toho, že bude musieť plniť celú sumu sám za neopodstatnenú a jeho interpretáciu za skreslenú. Vysvetlili podstatu solidárneho záväzku, ktorý umožňuje im vybrať si, od koho budú plnenie požadovať. Žalovaná 1/ je poisťovňa s nadnárodnou účasťou a lídrom na trhu.

4.3. Vo vzťahu k závislému výroku o trovách konania (III. výrok) uviedli, že dôvodnosť žaloby bola preukázaná v plnom rozsahu istiny. S odkazom na názor ústavného súdu uviedli, že ani prípadné zníženie výšky nemajetkovej ujmy súdom oproti navrhovanej výške nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za neúspech v spore.

4.4. Mali za to, že majú nárok na príslušenstvo s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Eeskej republiky, avšak voei výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie sa neodvolali len z dôvodu nepredloženia konania.

4.5. K odvolaniu žalovanej 1/ ohľadne jej námietke nedostatku pasívnej legitímácie uviedli, že jej argumentácia predstavuje zužujúci, eisto gramatický výklad zákona o PZP, ktorý je prekonaný poeetnou judikatúrou. Opätovne poukázali na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 666/2016, ktoré jednoznaene konštatuje, že nemajetková ujma je krytá povinným zmluvným poistením. Ich postavenie ako blízkych osôb (detí), ktoré vstupujú do pozície poškodených, označili za notoriu súdnej praxe.

4.6. K výške náhrady vo vzťahu k námietkam žalovanej 1/ uviedli, že súd prvej inštancie zohľadnil všetky relevantné kritériá: okolnosti spáchania skutku, následok v ich emocionálnej sfére, vek zomrelej (ktorá bola bez zásadných zdravotných ťažkostí) i dospelosť detí. V konaní nebolo preukázané dorueenie listu, ktorého obsahom malo byť ospravedlnenie žalovaného 2/ a vzhľadom na závažnosť ujmy by takýto úkon mal na rozhodnutie len zanedbateľný vplyv.

4.7. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch potvrdil. Zároveň si uplatnili nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací podľa § 34 CSP, vec preskúmal v medziach daných § 379 CSP a 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a

rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (I. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (III. výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

6. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

8. Súd prvej inštancie je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok súdu prvej inštancie je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie je dostatočne vypracované a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovaných 1/, 2/ v odvolaní.

9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobcovia 1/-5/ sa žalobou proti žalovaným 1/, 2/ domáhali náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11, § 13 OZ z titulu ochrany osobnosti pozostalej osoby, ktorá im vznikla v oblasti osobnostných práv (práva na súkromný a rodinný život) v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla tov. zn. Volkswagen Golf, EEV:M. do 6. mája 2022 v meste Zvolen, ktoré viedol žalovaný 2/, pri ktorej došlo k úmrtiu nebohej B. B. (matky žalobcov 1/-5/).

10. Žalovaný 2/ bol trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen z 28. októbra 2022 e. k. 2T/116/2018-308 uznaný za vinného, že do 6. mája 2022 v čase o 14:04 hod. v meste Zvolen viedol ako vodič osobné motorové vozidlo zn. Volkswagen Golf, EEV: M., v smere od sídliska Zlatý potok po Ul. J. Jesenského, kde pred odbočkou na Ul. Bela IV. na vyznačenom prechode pre chodcov nedal prednosť chodkyňi B. B., prechádzajúcej po prechode pre chodcov z pravej strany z pohľadu vodiča, následkom čoho došlo ku kolízii vozidla s chodkyňou, v dôsledku čoho bola chodkyňa odsotená na vozovku, čím vodič porušil dôležitú povinnosť uvedenú v § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a poškodená B. B. podľa znaleckého posudku vypracovaného C. C. N. ?K., E., C. O. XX/XXXX a C. P. E. e. 20/2022 utrpela zranenia, následkom ktorých do XX. XXXX XXXX zomrela, pričom bezprostrednou príčinou smrti bol ťažký opuch mozgu v rámci polytraumy (viaceré poranenia viacerých životne dôležitých orgánových systémov), ktoré utrpela ako následok dopravnej nehody, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom, porušením povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere tri roky, pričom výkon trestu odňatia slobody súd podmienene odložil a žalovanému 2/ uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe s tým, že súd určil žalovanému skúšobnú dobu vo výmere päť rokov. Zároveň žalovanému 2/ bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť spôsobenú škodu. Žalovanému 2/ bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní troch rokov. Žalovanému 2/ bola uložená povinnosť nahradiť poškodenú žalobkyňu 1/ škodu titulom úhrady nákladov pohrebu vo výške 930,28 Eur, poškodenú žalobkyňu 2/ škodu titulom úhrady nákladov pohrebu vo výške 1.134,- Eur, poškodenú všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., Bratislava škodu titulom nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť vo výške 23.500,55 Eur. Poškodení žalobcovia 3/, 4/, 5/ boli s ich nárokmi na náhradu škody odkázaní na obeianske súdne konanie a poškodené žalobkyne 1/, 2/ boli so zvyškom ich nárokov na náhradu škody odkázané na obeianske súdne konanie.

11. Uvedeným trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen z 28. októbra 2022 e. k. 2T/116/2018-308, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 2. decembra 2022, vychádzajúc z ustanovenia § 193 CSP bola preukázaná zodpovednosť žalovaného 2/ za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov 1/-5/.

12. Pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ je rozhodujúce vyriešenie otázky, či treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zák. č. 381/2001 Z.z.. Odvolací súd je toho názoru, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu obeianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spôsobených v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život spôsobených smrťou blízkej osoby pri prevádzke motorových prostriedkov. Pokiaľ k nemajetkovej ujme došlo v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, je potrebné, vychádzajúc zo zásady ekvity, vykladať nielen konkrétny právny predpis, ale v širšej súvislosti i právny poriadok upravujúci dotknutú oblasť. Podľa názoru odvolacieho súdu, je absolútne logické a legitímne, aby nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla bola považovaná za škodu podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., preto takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je totiž zmierniť dôsledky všetkých škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom najzávažnejším dôsledkom tejto (poistnej) udalosti je spôsobenie smrti. V konečnom dôsledku v tomto smere sa udržiava i aktuálna judikatúra Súdneho dvora EÚ (aj keď len „SDEÚ“ alebo „Súdny dvor EÚ“).

13. Odvolací súd poukazuje na to, že predmetné výkladové otázky s jednoznačným záverom vyriešil Súdny dvor EÚ v rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 Q. B. proti P. E., N. B..

14. Pokiaľ ide o uvedený judikatúrny záver Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, je nesporné, že tento je v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie záväzným výkladovým rámcom a prameňom pre výklad a aplikáciu noriem únieho práva vo všetkých členských štátoch EÚ, s retrospektívnym účinkom (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/94 Richardson) s tým, že výklad únieho práva poníma záväznosť nielen s účinkami per partes, ale s ohľadom na jednotu systému Európskej únie (na účely používania únieho práva), má aj všeobecnú záväznosť.

15. Súdny dvor EÚ totiž zabezpečuje nielen jednotný výklad a používanie zakladajúcich zmlúv, ako prameňov únieho práva, ale odvodzuje z nich aj nové pravidlá prostredníctvom výkladu existujúcich prameňov práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti. Prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ nevyhnutne dochádza „k skrytej“ normotvorbe prostredníctvom súdneho orgánu, navonok prezentovanej ako výklad prameňov práva a vypĺňanie medzier v práve. Úloha Súdneho dvora EÚ ako neformálneho normotvorcu je všeobecne akceptovaná s tým, že rozhodnutiam Súdneho dvora sa bez akýchkoľvek výhrad priznáva všeobecná precedenčná záväznosť.

16. Požiadavka jednotnej aplikácie a interpretácie únieho práva vo vnútri EÚ znamená, že význam pojmov únieho právneho poriadku nemôže byť v jednotlivých členských štátoch rôznych, ale musí spočívať na objektívnych kritériách definovaných únieovým právom (Jordens-Vosters, 69/79, 10. januára 1980 s. 75, bod 6), pričom aplikácia, účinnosť a záväznosť únieho práva nemôže byť v jednotlivých štátoch rozdielna (Zerbone, 94/77, 31. januára 1978, Zb. s. 99, body 25 a 26).

17. Odvolací súd zdôrazuje, že vnútroštátny súd je všeobecným súdom aplikácie únieho práva, pretože je povinný v rámci svojich právomocí zabezpečiť úplný účinok únieových právnych noriem a chrániť práva, ktoré tieto normy priznávajú jednotlivcom (R. a Bonifaci, C-6 a 9/90, 19. novembra 1991, Zb. s. I-5357, bod 32; Factortame, C-213/89, 19. júna 1990, Zb. s. I-2433, bod 19). Je povinný zabezpečiť právnym subjektom právnu ochranu najmä vtedy, ak to vyplýva z priamo účinných ustanovení, ale aj prostredníctvom využitia nepriameho účinku práva EÚ tak, že bude vykladať všetky procesné ustanovenia eurokonformným spôsobom tak, aby ich aplikácia prispela k realizácii požiadavky na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplývajú z únieho právneho poriadku (Kronberger, T-18/07, Úz. 21. mája 2008, Zb. s. UU-77, bod 49; Unibet, C-432/05, 13. marca 2007, Zb. s. I-2271, bod 44). Vnútroštátny súd je v rámci svojich právomocí a vo svojej úlohe, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade

s právom EÚ tak, aby ich následná aplikácia prispela k vykonaniu únieho práva (Lucchini, C-119/05, 18. júla 2007, Zb.s. I-6199, body 60 a 61).

18. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade bolo pri aplikácii zákona o PZP vychádzať z jeho eurokonformného výkladu a riadiť sa záväzným výkladom Súdneho dvora EÚ. Štát totiž môže porušiť právo únie aj vtedy, ak jeho súd vydá súdne rozhodnutie, ktoré bude v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ C-224/01 Köbler, 30. septembra 2003, Zb. s. I-10239, bod 56; Brasserie du Pêcheur a Factortame, C-46 a 48/93, 5. marca 1996, Zb. s. I-1029, bod 57).

19. „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ (vii rozsudok najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2018). Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 ialej vyplýva: „Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu obeianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen obeianskoprávnú zodpovednosť za škodu, ale aj obeianskoprávnú zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolventie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že do nej patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmieruje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 Eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by išlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. e. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne

právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Napokon bez významu tu podľa dovolacieho súdu nemôže byť ani to, že k správne chápaniu pojmu škoda aj súvislosti zodpovednosti za ňu v komunitárnom práve nemožno dospieť izolovane od základov, na ktorých bolo komunitárne právo budované, teda na jednej strane od právnych poriadkov tých členských štátov Európskej únie, ktorých demokratické fungovanie nebolo (na rozdiel od situácie v dnešných tzv. postsocialistických štátoch) prerušené, na druhej strane potom aj od tých historických prameňov práva na území dnešnej Slovenskej republiky (niekdajšieho Československa), o ktorých demokratickom pôvode (charaktere) nevznikol dôvod pochybovať. Pri nazeraní na problém aj z tohto uhla pohľadu potom nemožno nevidieť to, že slovenský Obyčajný zákoník (zákon prijatý ešte v prostredí jednotnej Československej socialistickej republiky v roku 1964) je napriek jeho početným novelizáciám (vrátane tých po roku 1989) stále predpisom majúcim pôvod v dobe neslobody (tu pre prípad záujmu por. zákon č. 480/1991 Zb.). Podstatnejšie tu však je, že základom úpravy občianskeho práva tzv. prvej Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018 17 republiky (Československej republiky v rokoch 1918 – 1938) sa stal dodnes v Rakúsku platný Všeobecný občiansky zákoník z roku 1811 (cisársky patent č. 946), medzi pojmami škoda a ujma nerozlišujúci (v tejto súv. por. najmä Komentár k Občasnému zákoníku občianskemu, František Rouček – Jaromír Sedláček, CODEX Bohemia 1998, V. díl, § 1293, str. 672) a takýto nedostatok rozlišovania sa týkal i niekdajšieho uhorského práva, platného v rovnakom čase na Slovensku (tu por. najmä výklad o ujme utrpenej na osobnom záujme, resp. nemateriálnej škode v publikácii Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, M. M. G. R. a M. K. I., HEURÉKA 1998, str. 363). Okrem uvedeného vyššie však už súčasťou spoločne budovaného právneho poriadku Československej republiky po roku 1918 sa stal o. i. aj zákon č. 81/1935 Sb. z. a n. o jazde motorovými vozidlami, ktorý (v rámci oddielu VIII. nazvaného Zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel) ustanovil zodpovednosť (prevádzkovateľa a vodiča) za škodu aj vtedy, „ak bol niekto na tele alebo na zdraví poškodený alebo usmrtený“ (§ 45 ods. 1 zákona) i následok neúčinnosti akýchkoľvek dohôd, ktorými by sa na ujmu poškodeného vylúčili alebo obmedzili predpisy o povinnej zodpovednosti (§ 55 zákona). Prvé z takýchto ustanovení evidentne nešlo chápať inak, než ako zahrnutie do pojmu škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla i dnešnej náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody (keďže usmrtenie znamená a vždy znamenalo zánik právnej subjektivity primárne poškodeného a takto i možnosti uplatňovania akýchkoľvek náhrady ním samotným – eo neplatí a ani nemôže platiť o pozostalých). Druhé sa síce týkalo len vylúčenia prípadných dohôd medzi škodcom a poškodeným na ujmu druhej z takých osôb, popri čom tu však bola už v roku 1935 (v rámci oddielu IX. zákona, nazvaného Zaisťovanie nárokov tretích osôb na náhradu škôd spôsobených prevádzkou motorových vozidiel) taktiež uzákonená povinnosť držiteľa registrovaného motorového vozidla poistiť sa proti následkom zodpovednosti u niektorej z komerčných poisťovní (§ 56 ods. 1 zákona). Takéto poistenie sa eo do rozsahu muselo týkať celého rozsahu pojmu škoda podľa takéhoto zákona, teda i dnešnej nemajetkovej ujmy pozostalých.“ S uvedeným právnym názorom najvyššieho súdu sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

20. I z uznesenia ústavného súdu z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 ošadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu vyplýva, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákoníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Ústavný súd konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Povinné zmluvné poistenie má v zmysle záveru ústavného súdu pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

21. „12. Žalovaná 2/ namieta nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom v otázke existencie priamej príčinné súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu žalobcov na ich osobnostných právach) a škodovou udalosťou (dopravnou nehodou spôsobenou žalovaným 1/ s následkom úmrtia blízkej osoby žalobcov - poisťovňou); tvrdiac, že v prejednávanej veci je nárok žalobcov vylúčený ustanovením § 5 ods.1 písm. h/ ZoPZP. Na preukázanie opodstatnenosti dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP poukázala najmä na právne závery rozhodnutia najvyššieho súdu R 61/2008, a tiež na ďalšie súvisiace rozhodnutia najvyššieho súdu (sp.zn. 1Cdo 129/2008, 5Cdo 126/2009, 6Cdo 89/2011, 6MCdo 7/2013). 13. Dovolací súd má zato, že žalovaná 2/ zákonu zodpovedajúcim spôsobom

vymedzila právnu otázku, pri riešení ktorej - podľa názoru žalovanej 2/ - sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. 14. Dovolateľka tvrdí, že medzi dopravnou nehodou s následkom smrti blízkej osoby a zásahom do osobnostných práv pozostalých nemôže zásadne nikdy byť príčinná súvislosť, pretože nejde o priamy, ale sprostredkovaný dôsledok škodovej udalosti. Uvedenou „novou“ právnou argumentáciou sa dovolateľka napriek už jednoznačne formulovaným a ustáleným právnym záverom najvyššieho súdu o krytí nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a existencii pasívnej legitímácie poisťovní v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi (viď R 61/2018, ako aj ďalšie 2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 3 Cdo 24/2018, 3 Cdo 174/2019, 4 Cdo 91/2018, 4 Cdo 87/2020, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 219/2017, 6 Cdo 226/2017, 8 Cdo 6/2018) opätovne snaží spochybniť tieto judikované závery, hoci už podala dovolania vo viacerých skutkovo a právne obdobných sporoch a mala možnosť oboznámiť sa s tým, že dovolací súd je jednotný v otázke výkladu pojmu škody a jej dôsledkov do osobnostných práv pozostalých členov rodiny, ktoré nastolila aj v tomto prípade. 15. Záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti nie je založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav; spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti sú závery právne, ale skutkové závery. Právnou otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zistiť vzťah príčinnej súvislosti. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach (R 28/2008, 5 Cdo 126/2009, 3 Cdo 130/2010). Dovolací súd sa preto zaoberal otázkou príčinnej súvislosti v prejednávanej veci pre účely dovolacieho konania práve v týchto intenciách; t.j. z pohľadu právnej relevantnosti existujúcich skutočností (pzn. dovolateľkou nepopieraných) príčina - následok, medzi ktorými podľa názoru žalovanej 2/ niet príčinnej súvislosti za žiadnych okolností. 16. S dovolacou argumentáciou žalovanej 2/ je možné stotožniť sa len v rovine všeobecnej právnej teórie, v zmysle ktorej v konaní o náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku súd skúma existenciu všetkých predpokladov vzniku práva poškodeného na náhradu škody voči škodcovi, ktorému sa ustanovuje povinnosť škodu nahradiť, a tými sú v zmysle § 427 OZ : škodná udalosť vyplývajúca z osobitnej povahy prevádzky dopravného prostriedku, škoda a príčinná súvislosť medzi škodnou udalosťou a škodou (tzv. kauzálny nexus). Pokiaľ niektorý z týchto predpokladov nebude v konaní zistený a preukázaný, nemôže byť žalobca v spore úspešný, ako to správne uvádza aj dovolateľka. Pri posudzovaní existencie príčinnej súvislosti súd vychádza z toho, že protiprávna udalosť musí byť jednou z hlavných príčin vzniku škody, nemôže byť vedľajšou príčinou. Nestaeí pritom iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, ale vždy sa vyžaduje dôkaz o jej existencii (R 28/1980). K záveru o existencii príčinnej súvislosti súd dospieva na základe logického posúdenia a zhodnotenia všetkých okolností a povahy konkrétneho prípadu. Dôkazné bremeno vo vzťahu k príčinnej súvislosti pritom zaťažuje vždy poškodeného. 17. Otázkou vzniku zodpovednostného vzťahu následkom úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode, zásahom do osobnostných práv pozostalých a z toho vyplývajúcimi nárokmi poškodených sa dovolací súd už v minulosti zaoberal, ako správne uviedol v napadnutom rozhodnutí aj odvolací súd, a to konkrétne v rozhodnutí zo 17. februára 2011 sp.zn. 5Cdo 265/2009, v ktorom vyslovil právny záver, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Obeianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V odôvodnení uviedol, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplniť jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločnosti (vzťahu) s blízkou osobou. 18. Zo záverov tohto rozhodnutia vychádzalo aj ďalšie rozhodnutie dovolacieho súdu z 26. septembra 2013 sp.zn. 3Cdo 228/2012, publikované aj ako judikát R 128/2014. V odôvodnení tohto rozhodnutia dovolací súd uviedol, že zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba

právo najmä domáha sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Obeianskeho zákonníka). Na inom mieste „Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila ureitého konania neoprávnenne zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu). Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že žalovaný sa dopustil toho konania, ktoré žalobca v konaní skutkovo vymedzoval a považoval za zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom - ktorom konaní vecne legitimovaný“. 19. Ako už bolo vyššie spomenuté, otázka pasívnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla už bola judikovaná rozhodnutiami dovolacieho súdu (vii bod 14 tohto rozhodnutia). V judikáte R 61/2018 najvyšší súd vyslovil - pojem „škoda“ treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu obeianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spoeivajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen obeianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj obeianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poisťného krytia. 20. Vo všetkých citovaných rozhodnutiach dovolací súd, hoc aj nie vždy výslovne, avšak z hľadiska právne jediného možného logického výkladu dospel k záveru, že dopravná nehoda s následkom smrti blízkej osoby predstavuje priamu a hlavnú príčinu zásahu do osobnostných práv pozostalých, nejde teda len o druhotný, sprostredkovaný zásah, ako to tvrdí žalovaná 2/. Iný záver ani nemožno prijať, pretože ak je existencia priamej príčinnej súvislosti jedným zo zákonných predpokladov úspešného uplatnenia nemajetkovej ujmy žalobcov v spore, dovolací súd by v týchto prípadoch nemohol dospieť k už konštantne judikovanému záveru o pasívnej legitimácii poisťovní v prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých následkom smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode, ak by zaujal právny názor, že ide len o subsidiárny, nepriamy následok poisťnej udalosti, t.j. dospel by k záveru o neexistencii priamej príčinnej súvislosti.“(vii uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2022 sp. zn. 9Cdo/87/2021).

22. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie ialej ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu správne poukázal i na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/234/2018 a nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 695/2017

23. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona e. 381/2001 Z.z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona e. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovate, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V posudzovanej veci žalobcovia 1/ - 5/ majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej 1/. Túto ujmu tak v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona e. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, takže žalovaná 1/ je povinná nahradiť žalobcom 1/-5/ aj túto ujmu. 23.1. Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti aj na dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov, keďže súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov pririevajú, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie ad absurdum odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutého zákona e. 381/2001 Z. z. učený žalovanou 1/ uvedené požiadavky nespaoa.

23.2. Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktným právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobcov 1/-5/. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočne argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovia poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Obeianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujmy na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie eloveka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

24. Vzhľadom na uvedené odvolací súd (zhodne s názorom prvoinštančného súdu) uvádza, že žalovaná 1/ je pasívne vecne legitimovaná, pretože podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. vzniklo žalobcom 1/-5/ právo uplatniť svoj nárok i priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, pričom žalobcovia 1/-5/ sú aktívne legitimovanými v spore.

25. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia 1/-5/ sa oprávnené domáhali práva na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. OZ), pretože morálna satisfakcia (§ 13 ods.1 OZ) nie je v danom prípade postačujúca. Žalobcom 1/-5/ vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 a 3 OZ), keďže protiprávnym konaním žalovaného 2/ došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov 1/-5/.

26. Odvolací súd zdôrazuje, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami. Obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. V prípade fungujúcej rodiny (ako to bolo v posudzovanej veci) má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho eloveka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život. Ako bolo uvedené, súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami. Konanie žalovaného 2/, ktoré spôsobilo násilné prerušenie týchto väzieb stratou elena rodiny, je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých elenov rodiny.

26.1. Pokiaľ je v konaní preukázaný harmonický rodinný vzťah s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, je pochopiteľné, že náhla a nečakaná smrť jedného z rodinných príslušníkov spôsobí pozostalým nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale zároveň stratu možnosti viesť s nebohrou osobou súkromný život. Pozostalí túto stratu prežívajú len veľmi ťažko a často sa takáto udalosť môže premietnuť do ich psychického zdravia s nenávratnými dôsledkami. Vzhľadom na závažnosť ujmy v dôsledku prerušenia medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života pozostalých, a tým intenzívneho zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je možná len morálna satisfakcia, je na mieste, aby pozostalí po obeti boli zároveň finančne vykompenzovaní, hoci žiadna suma nedokáže vyrovnáť pretrvávajúcu bolesť a sklamanie zo smrti blízkeho. Oprávnenými osobami v prípade autonehody sú teda napríklad otec, matka, partner, deti, starí rodičia, ale aj osoby, ktoré nemajú rodinnú príbuznosť, no ujma je natoľko závažná, že vznikla potreba náhrady nemajetkovej ujmy.

27. Obeiansky zákonník neurečuje minimálnu ani maximálnu hranicu nemajetkovej ujmy. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Maximálna suma peoážného zadosťueinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peoážného zadosťueinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom vošnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie vošnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ťubovôšou súdu mimo rámec akejkoľvek kontroly. Pri ureení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol neoprávnený zásah vyvolať. Nemožno presne zistiť skutočnú ujmu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je ureovaná základnými zákonnými kritériami. A to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Prítom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne

h3adisko, teda to, ei by predmetnú ujmu takto v danom mieste a ease (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah. Výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobouje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity eloveka, vrátane 3udskej dôstojnosti.

28. „Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre ureenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri ureení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“ (vii rozsudok najvyššieho súdu z 28. apríla 1998 sp. zn. 1Cdo 89/97, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 29/2001).

29. Odvolací súd konštatuje, že protiprávnym konaním žalovaného 2/ došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov 1/-5/, a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich blízkych, príbuzných osôb natrvalo narušený.

29.1. V konaní bolo preukázané, že medzi nebohou B. B. a medzi žalobcami 1/-5/ boli vytvorené vzájomné sociálne, morálne, citové, kultúrne vzťahy v rámci ich súkromného a rodinného života, priom (spolu)vytvárali harmonické rodinné prostredie. Smrťou matky žalobcov 1/-5/ pri dopravnej nehode spôsobenej výlučne zavinením žalovaného 2/ došlo k nezvratnému ukoneeniu tohto spolužitia, a teda k pretrhnutiu najintenzívnejších interpersonálnych väzieb. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov 1/-5/ neodstrániteľná. Skutoenosť, že nebohá B. B. bola v ease dopravnej nehody vo veku 76 rokov, že žalobcovia 1/-5/ boli plnoletými osobami, priom žalobcovia 1/, 2/, 4/, 5/ nežili v spoločnej domácnosti s tým, že žalobcovia 1/-5/ neboli existenene závislými osobami od nebohej B. B., nemá vplyv na citovú ujmu žalobcov 1/-5/, ich emociálne útrapy, smútok, pocity stresu, frustrácie a „stratu spoločnosti s milovanou osobou“. Strata blízkej osoby (matky žalobcov 1/-5/) protiprávnym konaním žalovaného 2/ spôsobila pretrhnutie citových väzieb v najbližších medzi3udských vzťahoch, eím žalobcovia 1/-5/ (pozostalé osoby) prišli o možnosť tieto vzťahy ialej rozvíjať, eím došlo k zásahu do práva na rodinný život ako integrálnej súčasť súkromného života chráneného ustanoveniami o ochrane osobnosti. Citové väzby a vzťahy s inými 3uimi tvoria centrálny obsah 3udského života, priom zásah do tohto okruhu špecifických medzi3udských vzťahov spôsobujúci smrť blízkej osoby je súčasne zásahom do práva usporiadať si vlastný život podľa svojich predstáv, do spoločných plánov.

29.2. Pokia3 žalovaní 1/, 2/ poukázali na to, že žalobcovia 1/-5/ v deo dopravnej nehody nemali vedomosť o tom, že nebohá B. B. išla do Zvolena k 3udovému lieeite3ovi, odvolací súd konštatuje, že nebohá B. B. bola plnoletou osobou, osobou spôsobilou na právne úkony a nemala povinnosť oznamovať žalobcom 1/-5/ svoje aktivity ani miesto svojho pohybu. Neoznámenie miesta pohybu nebohej B. B. v deo dopravnej nehody žalobcom 1/-5/ neznamená, že medzi žalobcami 1/-5/ neboli vytvorené najintenzívnejšie interpersonálne väzby.

30. Odvolací súd uvádza, že prvoinštančný súd pri ureovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch postupoval v súlade so zákonom, kei poukázal na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zoh3adnil pri ureení nemajetkovej ujmy v zmysle vyššie uvedených právnych úvah, ktoré odvolací považuje za rozhodujúce pre tento prípad.

31. Pri ureení výšky nemajetkovej ujmy je nevyhnutné zoh3adniť aj samotný úel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Náhrada nemajetkovej ujmy v rámci primeraného zadosťueinenia sleduje predovšetkým funkciu satisfakenu, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyeísliť.

31.1. Z § 13 ods. 3 OZ vyplýva, že jediným kritériom, podľa ktorého má súd posúdiť a priznať náhradu nemajetkovej ujmy, je závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Rozhodnutie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v prípade straty blízkej osoby je mimoriadne náročné, pretože vo vnútri každej rodiny dochádza k vzniku neopakovateľných individuálnych vzťahov a smrť spôsobuje následné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny v dôsledku straty jej elena. Takýto zásah je u každej fyzickej osoby individuálny a je preto potrebné citlivo a individuálne posudzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena 3udského života“. Zmyslom

náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch.

31.2. Z tohto dôvodu ani nie je možná presná finančná náhrada a účelom peoážného zadosťueinenia môže byť iba jej zmiernenie. Z ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva, že pri výške nemajetkovej ujmy sa neprihliada na výšku priemerného zárobku ani na výšku minimálneho zárobku ani eventuálne na majetkové hodnoty, ktoré je možné nadobudnúť za priznanú majetkovú ujmu.

31.3. Pokiaľ žalovaní 1/, 2/ vyeiftajú prvoinštananému súdu výšku priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že prvoinštananý súd správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri ureení výšky nemajetkovej ujmy a týmto záverom z h3adiska ich správnosti nemožno nie vyeiftať. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzh3adom na všetky okolnosti ureujúce túto výšku ju odvolací súd považuje za primeranú.

31.4. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného 2/ odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný 2/ svoje všeobecné tvrdenia o svojich majetkových pomeroch nepodložil žiadnymi právne relevantnými dôkazmi, hoci jeho povinnosťou bolo nielen tvrdiť rozhodujúce skutočnosti, ale aj označiť dôkazné prostriedky na preukázanie svojich tvrdení. Vzh3adom na uvedené z obsahu spisu nie je možné vyvodiť, že priznané finančné plnenie by malo pre žalovaného 2/ likvidačný charakter.

31.5. Ospravedlnenie žalovaného 2/ v konaní pred súdom prvej inštancie za spôsobenú smrť matke žalobcov 1/-5/ (k následkom spôsobeného zásahu) je relevantný len do tej miery, v akej môže skutočne ovplyvniť vnímanie ujmy zo strany sekundárnych obetí, pričom ospravedlnenie sa žalovaného 2/ je možné vnímať ako prejav zmierniť prežívané utrpenie žalobcov 1/-5/. Podľa názoru odvolacieho súdu ospravedlnenie sa žalovaného 2/ je tým prípadom, kde by sa iba morálne zadosťueinenie vo forme ospravedlnenia nejavilo ako postačujúci prostriedok nápravy, preto súd prvej inštancie správne postupoval podľa § 13 ods. 3 OZ a priznal žalobcom 1/-5/ nárok na nemajetkovú ujmu.

32. Ialej odvolací súd poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu z 28. novembra 2024 sp. zn. 4Cdo/53/2023, z ktorého vyplýva: „22. Dovolací súd poukazuje, že z ustanovenia § 822 Obeianskeho zákonníka vyplýva, že pri poistení zodpovednosti za škodu poisťovňa v prípade poistnej udalosti nahradí za poisteného škodu, za ktorú poistený zodpovedá škodcovi. Poisťovňa teda podľa podmienok preberá za poisteného povinnosť nahradiť poškodenému škodu. Je len logické, že podľa § 823 Obeianskeho zákonníka platí všeobecná zásada, že náhradu platí poisťovňa poškodenému. Zaplacením náhrady škody za poisteného sa poisťovňa nestáva zodpovednostným subjektom namiesto poisteného, ani nejde o prevzatie dlžoby poisteného voči poškodenému, ktorá mu vznikla zo zodpovednosti za škodu. Dôsledkom tejto skutočnosti je, že poškodený nemá priame právo na plnenie proti poisťovni. Poškodený musí svoje právo na náhradu škody uplatniť voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poisťovňa potom plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovni, a to vtedy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je napr. zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ktorého aplikácia pre posúdenie vzťahu z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pripadá i v tomto prípade do úvahy. 23. Z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, má poistený právo, aby náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hradil poisťovňa priamo poškodenému (§ 4 a § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení), pričom poškodený má nárok (na rozdiel od úpravy v § 823 OZ, ktorá však na možnú osobitnú úpravu odkazuje) uplatniť si právo na jej náhradu priamo voči poisťovni (§ 15 ods. 1, veta druhá zákona o povinnom zmluvnom poistení). Poškodený pri škode spôsobenej mu prevádzkou motorového vozidla tak má právo uplatniť si jej náhradu voči zodpovednému subjektu - škodcovi (§ 420, resp. § 427 a nasl. Obeianskeho zákonníka), ale aj priamo voči poisťovni (§ 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení). Z vyššie uvedeného teda pre dovolací súd vyplýva, že poškodený má možnosť voľby, či si uplatní nárok na náhradu škody spôsobenej mu prevádzkou motorového vozidla iba voči škodcovi, či priamo voči poisťovni z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti škodcu za škodu spôsobenú motorovým vozidlom alebo si svoj nárok uplatní voči obom týmto subjektom súčasne. Plnenie na náhradu škody mu však patrí len jedenkrát, teda plnenie jedného z týchto subjektov (poisťovňa, poistený/škodca) spôsobuje zánik nároku na náhradu škody poškodeného voči druhému subjektu (solučný účinok plnenia poskytnutého poškodenému jedným z týchto povinných subjektov v o vzťahu k povinnosti druhého povinného subjektu plniť poškodenému). 24. Dovolací súd je tiež názoru, že vzťahy medzi škodcom, poškodeným a poisťovňou navzájom je potrebné rozlišovať. Zatiaľ čo vzťah poškodeného a škodcu je vzťahom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (vyplývajúci z § 427 a nasl. Obeianskeho zákonníka), tak vzťah medzi poisťovňou a poisteným škodcom je vzťahom

z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom (zák. o povinnom zmluvnom poistení). Tento vzťah medzi poisťovateľom a poisteným škodcom je urenený a vzájomné plnenie je limitované zákonnými i zmluvnými poisťovnými podmienkami, ktoré upravujú napr. do akých limitov je poisťovateľ povinný a komu plniť pri náhodnej poistnej udalosti, prípadne v akých prípadoch a do akého rozsahu si môže, ak za poisteného škodu nahradí, uplatniť poisťovateľ regresný nárok voči poistenému škodcovi a pod. Vzťah poškodeného a poisťovateľa škodcu je vzťahom špecifickým vyplývajúcim zo záväzku poisťovateľa z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla voči poistenému škodcovi plniť náhradu škody priamo poškodenému, pričom poškodenému osobitný zákon o povinnom zmluvnom poistení dáva i priamy nárok voči poisťovateľovi na plnenie, ktorým mu bude táto škoda nahradená (v § 15 ods. 1). Povinnosť poisťovateľa plniť poistné plnenie priamo poškodenému je teda záväzkom poisťovateľa voči poistenému (škodcovi) vyplývajúci z ich zmluvného poistného vzťahu (§ 823 Obeianskeho zákonníka; § 4 a § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení), teda plní poškodenému aj keď si tento priamo náhradu škody voči nemu neuplatní. Táto povinnosť mu vyplýva z poistnej zmluvy uzavretej so zodpovedným škodcom ako poisteným, resp. zo zákona o povinnom zmluvnom poistení. V prípade, že si poškodený uplatní priamo nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, prípadné premleanie tohto nároku sa posudzuje podľa rovnakej právnej úpravy ako platí na premleanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, t. j. premleanie priameho nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako aj nároku na náhradu škody voči zodpovedajúcemu škodcovi podľa § 427 Obeianskeho zákonníka sa posudzuje podľa ustanovení o behu premlacej lehoty pri náhrade škody upravenej v Obeianskom zákonníku, teda podľa § 106 Obeianskeho zákonníka (na ktoré ustanovenie odkazuje zákonná poznámka e. 22 pri § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení). Z § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení (a poznámky k nemu) teda jednoznačne vyplýva, že na premleanie nároku poškodeného voči poisťovateľovi sa neaplikuje § 104 Obeianskeho zákonníka ako sa domnieva žalovaná. Nárok poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla voči poisťovateľovi a nárok na náhradu tejto škody voči škodcovi sa však premlávajú samostatne. Poškodený preto v snahe predísť premlaniu nároku si musí svoj nárok uplatniť voči každému povinnému subjektu veas (vii napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 2MCdo/9/2013 z 27. augusta 2014). Uplatnenie nároku len voči jednému z povinných subjektov (napr. len voči škodcovi) neznamena uplatnenie nároku aj voči druhému povinnému subjektu (napr. voči poisťovateľovi). Medzi poškodeným a poisťovateľom aj v prípade priameho nároku poškodeného na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, nejde o vzťah zodpovednosti za škodu, nakoľko zodpovednostný vzťah vzniká len medzi poškodeným a tým, kto mu spôsobil škodu, teda škodcom (poisťovateľ ním nie je). Poškodený sa ani nestáva účastníkom právneho vzťahu z poistenia škodcu (neviaže ho zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je jej účastníkom a ani sa nestáva účastníkom tohto vzťahu po poistnej udalosti), má len v zmysle osobitného predpisu priznaný osobitný priamy nárok voči poisťovateľovi na náhradu škody spôsobenej poisteným škodcom. Priamy nárok poškodeného voči poisťovateľovi zo zákonného zmluvného poistenia škodcu upravený v § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení je posilnením postavenia poškodeného pri tomto type náhrady škody. Ide o zvýšenú ochranu poškodeného, aby jeho právo na náhradu škody bolo garantované aj vtedy, ak poistený porušil poistnú zmluvu takým spôsobom, že by poisťovateľ vo vzťahu k nemu síce mohol odmietnuť plnenie z poistenia zodpovednosti, ale nemôže tak urobiť vo vzťahu k poškodenému. 25. Aj napriek tomu, že zákon o povinnom zmluvnom poistení výslovne neupravuje nárok poisteného voči poisťovateľovi na náhradu toho, čo priamo poistený (škodca) ako náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla uhradil poškodenému, zmyslu a účelu právnej úpravy, ktorou je poistná ochrana zodpovednej osoby (poisteného) a jej právo, aby za neho poisťovateľ náhradu škody zaplatil priamo poškodenému, by odporoval taký názor, podľa ktorého by poistený nemal právo, aby mu poisťovateľ uhradil to, čo poškodenému na náhradu škody poistený (škodca) ako priamy zodpovedný subjekt zaplatil, teda, že by nemal nárok na refundáciu takéhoto plnenia (regresný nárok poisteného voči poisťovateľovi, ktorý neplnil poškodenému, hoci plniť mal). Všeobecné poistné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu spravidla stanovujú, že v prípade náhrady škody priamo škodcom poškodenému, ak tento nárok spada pod rozsah poisteného krytia, bude táto úhrada škodcovi (poistenému) zo strany poisťovne kompenzovaná. Ak si poškodený svoj nárok na náhradu škody žalobou uplatní iba voči poistenému (škodcovi), nemá to žiaden vplyv na poistný vzťah medzi poisteným a poisťovateľom a ani právne postavenie poisteného sa tým nemôže zhoršiť. Poistený preto môže následne od poisťovateľa žiadať náhradu toho, čo na základe súdneho rozhodnutia poškodenému z titulu jeho zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uhradil (vii obdobne uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/5/2020 z 21. októbra 2020). 26. Dovolací súd teda dospel k záveru, že žalobcami uplatnený nárok voei pois?ovate3ovi je nárokom regresným, vyplývajúcím z poistenia zodpovednosti žalobcu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý nahrádza plnenie poisteného poskytnuté poškodenému na náhradu škody spôsobenej motorovým vozidlom poisteného škodcu. Žalobcovia 1/ a 2/ sú osoby zodpovedné za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinne zmluvne poisteného u žalovanej (EVE: I. XXX W.). Podstatou tohto druhu poistenia zodpovednosti za škodu je totiž právo poisteného (škodcu), aby za neho poistite3 nahradil poškodenému to, eo je mu on sám povinný plni? z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 427 OZ, § 4, § 15 ods. 1 zák. zákona o povinnom zmluvnom poistení). Regresný nárok poisteného voei pois?ovate3ovi nie je ani nárokom na náhradu škody, pretože ak poistený spôsobí škodu, je za spôsobenú škodu zodpovedný (je povinný škodu nahradi?) a pois?ovate3 sa nestáva osobou zodpovednou za škodu na miesto neho. Poistený však má v zmysle zákonnej úpravy poistenia jeho zodpovednosti za škodu nárok, aby v zmysle uzavretej poistnej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pois?ovate3 za neho nahradil poškodenému preukázané nároky na náhradu škody. Podstatným vo vz?ahu pois?ovate3 a poistený je práve dohodnutý poistný vz?ah (zákonné i zmluvné poistné podmienky), pretože ten limituje rozsah povinnosti pois?ovate3a plni? poškodenému, možnosti odmietnutia plnenia vo vz?ahu k poistenému, ale aj rozsah prípadného regresného nároku pois?ovate3a voei poistenému, ak pois?ovate3 za poisteného plní priamo poškodenému. Z práv a povinností vyplývajúcich z poistného vz?ahu možno vyvodi? aj rozsah regresného nároku poisteného voei pois?ovate3ovi, ak plnil poistený priamo poškodenému, priedom pois?ovate3 plnenie poškodenému neposkytol. Právo zodpovedajúce regresnému nároku si tak pois?ovate3, ako aj škodca musia vzájomne uplatni?. Poistený (škodca) má voei pois?ovate3ovi nárok na úhradu plnenia poskytnutého poškodenému na náhradu škody (eo vyplýva z jeho práva, aby náhradu škody za neho plnil pois?ovate3 priamo poškodenému - § 4, § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení), avšak v prípade uplatnenia nárokov pois?ovate3a zodpovedajúcim právu pois?ovate3a odmietnu? seasti alebo celé plnenie (§ 5, § 7 zákona o povinnom zmluvnom poistení), prípadne zodpovedajúcim právu pois?ovate3a na náhradu plnenia pod3a § 12 zákona o povinnom zmluvnom poistení, môže by? výška tejto regresnej náhrady poistenému nižšia ako plnil poškodenému na náhradu škody, prípadne žiadna. Teda, ak poistený (škodca) plní priamo poškodenému, tak pois?ovate3 je mu povinný nahradi? toto jeho plnenie s tým, že môže voei nemu uplatni? výhrady v rozsahu poistných limitov, resp. v rozsahu zníženom o plnenie, ktoré môže pois?ovate3 voei poistenému seasti alebo celkom odmietnu? plni? zo zmluvných alebo zákonných dôvodov, alebo ktoré by inak mohol uplatni? v rámci nároku vyplývajúceho z § 12 zákona o povinnom zmluvnom poistení (regresný nárok pois?ovate3a). To znamená, že plnenie pois?ovate3a voei poistenému, ktorý uhradil sám náhradu škody poškodenému, nemusí by? v koneenom dôsledku v rovnakej výške, ako bola uhradená náhrada škody poisteným poškodenému.“

33. Pokia3 súd prvej inštancie poukázal na rozhodovacu prax všeobecných súdov (vii odsek 31. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), odvolací súd konštatuje, že zo súdom prvej inštancie uvedených rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že pri strate rodinného príslušníka (rodiea, die?a) a) sa prisudzuje nemajetková ujma v rozpätí 10.000,- Eur - 33.500,- Eur, priedom súd prvej inštancie postupoval v súlade s nálezom ústavného súdu z 5. decembra 2017 sp. zn. III. ÚS 288/2017, publikovaného v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu SR pod e. 46/2017, z ktorého vyplýva: „Pri ureovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zoh3adoova? svoju vlastnú rozhodovacu einnos?, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodova? v porovnate3ných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existova? vz?ah priamej úmernosti medzi závažnos?ou ujmy a výškou priznanej náhrady.“

33.1. Odvolací súd odkazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2022 sp. zn. 9Cdo/87/2021, ktorým dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej 2/ (Kooprativy pois?ovne, a.s. Vienna Insurance Group), proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. júla 2020 sp.zn. 6Co/51/2020, ktorým Krajský súd v Nitre potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 21. decembra 2019 e.k. 5C/5/2019-138, ktorým bola uložená povinnos? žalovaným povinnos? spoločne a nerozdielne zaplati? žalobkyni 1/ (manželke nebohého) nemajetkovú ujmu v sume 20.000,- Eur; žalobkyni 2/ (dcére nebohého) nemajetkovú ujmu v sume 8.500,- Eur a žalobcovi 3/ (nevlastnému synovi nebohého) nemajetkovú ujmu v sume 8.500,- Eur. 33.1.1. Najvyšší súd uznesením z 27. júna 2019 sp. zn. 2Cdo/235/2018 odmietol dovolanie žalovanej 2/ (Kooprativy pois?ovne, a.s. Vienna Insurance Group) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018 sp. zn. 11Co/ 236/2017, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina z 5. októbra 2012 e. k. 8C/221/2008-62 tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnos? spoločne a nerozdielne zaplati? žalobkyni

1/ sumu 9 958,18 Eur (manželke nebohého), žalobkyni 2/ sumu 8 298,48 Eur (dcére nebohého), žalobcovi 3/ (synovi nebohého) sumu 8 298,48 Eur a žalobcovi 4/ (synovi nebohého) sumu 8 298,48 Eur a vo výroku, ktorým súd prvej inštancie vo zvyšnej časti žalobu zamietol, potvrdil.

33.1.2. Najvyšší súd uznesením z 29. novembra 2018 sp. zn. 8Cdo/177/2018 odmietol dovolanie žalovanej 2/ (Slovenskej kancelárie poisťovateľov) proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Co/124/2018 z 5. septembra 2018, ktorým Krajský súd v Trnave potvrdil rozsudok Okresného súdu Prievidza z 23. apríla 2018 e. k. 17 C 19/2017-102, ktorým uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni (dcére nebohej) sumu 15 000,- Eur.

34. Ak žalovaná 1/ v odvolaní poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2022 sp. zn. 24Co/75/2022 ohľadne výšky priznanej nemajetkovej ujmy (4.500,- Eur, ktorý prihládol na štatistické údaje náhrady nemajetkovej ujmy z PZP zverejnených Národnou bankou Slovenska), uvedené rozhodnutie nie je rozhodnutím súdnych autorít, ktoré by boli pre odvolací súd v zmysle ustanovenia § 193 CSP záväzným, ani nie je považované za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

35. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (I. výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil vrátane závislého výroku o trovách konania (III. výrok) v zmysle aplikovanej zásady úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP považuje taktiež za správny. 35.1. V posudzovanej veci žalobcovia 1/-5/ uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, kde výška plnenia závisela od úvahy súdu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, pretože spôsobenú nemajetkovú ujmu nebolo možné objektívne vyeisliť na základe pevne daných kritérií, resp. ukazovateľov a od žalobcov 1/-5/ nebolo možné spravodlivo žiadať, aby pri formulácii petitu žalobného návrhu dokázali predvídať, akými úvahami sa súd bude pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady uberať, preto súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcami 1/-5/ správne rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, a to na základe zásady úspechu.

35.2. „Ak sa žalobca domáha ochrany svojej osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je žalobca povinný uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné urenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 23. februára 2011 sp. zn. 5MCdo 7/2010 z 23. februára 2011).

35.3. „Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Ak Civilný sporový poriadok (predtým Obeiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.“ (vii uznesenie ústavného súdu z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 56/2017).

35.4. „Aj napriek tomu, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy.“ (nález ústavného súdu z 15. apríla 2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019).

36. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného 2/ odvolací súd ďalej poukazuje na to, že príslušenstvo pohľadávky (úrok z omeškania) nebolo žalobcami 1/-5/ uplatňované ako kapitalizovaná hodnota a samostatná vec. Úroky sú príslušenstvom pohľadávky (t. j. veci hlavnej) podľa ustanovenia § 121 ods. 3 Obeianskeho zákonníka znášajú osud hlavnej veci, preto ak sú uplatnené spolu s istinou, netvorí osobitný predmet konania a nejde ani o spojenie dvoch samostatných vecí. (vii uznesenie najvyššieho súdu z 29. októbra 2015 sp. zn. 2MCdo 13/2014).

36.1. Pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva, keďže príslušenstvo (úrok z omeškania) nebolo vyeíslené v žalobe. (vii uznesenie najvyššieho súdu z 27. novembra 2008 sp. zn. 6Obo/243/2007).

36.2. Odvolací súd konštatuje, že v posudzovanej veci pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku, nakoľko rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania sa vychádza jedine z výšky prisúdenej sumy náhrady nemajetkovej ujmy (nie z výšky uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy), pričom pri zisťovaní pomeru úspechu/neúspechu nebolo možné prihliadať na príslušenstvo pohľadávky (úrok z omeškania), keďže nárok na príslušenstvo pohľadávky nebol žalobcami 1/-5/ uplatňovaný ako kapitalizovaná hodnota a samostatná vec.

36.3. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, keď žalobcom 1/ - 5/ priznal proti žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

37. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.“ V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia 1/-5/, preto odvolací súd rozhodol, že im ich náhradu priznáva v rozsahu 100% voči žalovaným 1/, 2/. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

38. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie (II. výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Podľa ustanovenia § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

Odvolací súd poučuje strany v zmysle ustanovenia § 160 CSP o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou a o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o predbežné poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov.